

91
19W

Drottning Viktorias förste kavaljer

DAVID CECIL, författare till några utmärkta litterära biografier, skrev för åtskilliga år sedan första delen av en levnadsteckning över William Lamb, lord Melbourne; den blev till stor del en skildring av Melbournes hustru Caroline, ryktbar som Byrons älskarinna. Nu har Cecil fortsatt med en andra del, *Lord M.* (Constable, 16 shilling), som behandlar Melbourne på äldre dagar, då denne aristokratiske amatör på kultur, politik och levnadskonst genom ödets nycker blev inrikesminister, premiärminister och den unga Viktorias introduktör i yrket att vara drottning.

Felet med biografien är att Melbournes gestalt har för litet intresse. Han blev medlem av lord Greys reformkabinett 1830 snarare därför att han tillhörde sällskapskretsen av segrande whigs än på grund av politisk iver eller förmåga. Egentligen var han mot parlamentsreformen; ja, han var mot nästan alla förändringar, hans attityd var den principiellt konservativa, den rike och förnåmne mannens av skepsis och pessimism kryddade förvåning över att folk bråkar då världen är så behaglig och så oförfädd. Premiärminister blev han som en älskvärd medlare mellan regeringens mera aktiva och våldsamma fraktioner; den långa regeringsperioden 1834—1841 (med ett halvt års avbrott) hör till de slöaste i Englands nyare historia.

Just denna negativism, denna kontrast mellan karaktär och position har emellertid verkat tjuvande på några författare. Det har varit lustigt att teckna en premiärminister som avskyr politik, en världsman av 1700-talsstil, som inleder den dygdiga, allvarliga och optimistiska viktorianska eran. "Det har gått bra långt", sade Melbourne efter en predikan mot synden, "då religionen tillåtes att komma in på privatlivet". Och ibland, det gäller också Cecil, tror man sig rent av kunna visa att det vid den tiden var bra med en regeringschef som till valspråk hade "lät bli att ta upp saken".

Lord Melbourne 1834.

Men översksamheten är inte ett lämpligt objekt för långa biografier; en teckning på några sidor som hos Lytton Strachey är tillräckligt. De sju eller åtta kvickheter som traditionellt härstammar från Melbourne kan inte lysa upp 300 sidor; Cecils utdrag ur

Melbournes anteckningsböcker tyder på att här är föga att hämta.

Därför blir det nödvändigt att falla tillbaka på andra ting. De flirtiga, men sannolikt "oskyldiga" relationerna med mrs Norton utnyttjas till det yttersta. Förhållandet till drottningen är naturligtvis den stora resursen. Den gamle herrn, nästan förbrukad, men med en fond av finess och ömhet kvar, uppvaktar denna näva och robusta flicka, som skall bli Englands symbol under en tidsålder och genom sitt egensinne och sitt skarpa omdöme skall pina och pressa så många ministrar. Under åratals tycks Melbourne och drottningen ha pratat fyra eller fem timmar om dagen. Det var ett slags förälskelse på båda hållen; Melbourne blev snart glömd då en vacker tysk prins blev drottningens gemål och avgud, han själv fantiserade under sina sista år ständigt om drottningen och den lyckliga tid då hon i honom såg den bästa och klokaste i världen. Det var också en uppfostran, om också knappast mer än i polityr och teknik; Melbournes negativism och trista intellektualism lämnade denna utåtriktade kraftmänniska oberörd. Men sannolikt tänkte drottningen på sin förste kavaljer då hon som änka fann en lika charmant uppvaktande premiärminister i Disraeli.

HERBERT TINGSTEN